

Pojem pracoviště z pohledu bezpečnosti práce

Zákoník práce v § 1a odst. 1 písm. b) jako jednu ze základních zásad pracovněprávních vztahů zakotvuje zásadu bezpečných podmínek pro výkon práce. Tato základní zásada představuje základní hodnotu, na níž stojí pracovní vztahy, a umožňuje správný výklad jednotlivých zákonných ustanovení, a to právě v duchu této zásady. Pracovněprávní předpisy k zajištění bezpečnosti práce, zejména část pátá zákoníku práce a na základě § 107 zákoníku práce i zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ukládají (s ohledem na § 12 nejen) zaměstnavatelům povinnosti, prostřednictvím jejichž dodržování má být zajištěna bezpečnost osob vykonávajících na pracovišti práci.

Zajištění bezpečnosti zaměstnanců nelze brát na lehkou váhu. Jednak je pracoviště místem, kde člověk tráví valnou část svého života, a jednak je pracoviště i místem, kde pracovník přijde do kontaktu s nebezpečnými činiteli a procesy, s nimiž by jinak do kontaktu nepřišel. Je tak nedílnou součástí povinností zaměstnavatelů zajistit, aby pracovníci po skončení směny odcházeli domů bez toho, aniž by došlo k negativnímu zásahu do jejich tělesné či duševní integrity.

I když i zaměstnanci mají z pohledu bezpečnosti práce určité povinnosti, povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců s ohledem na všechna hlediska týkající se práce tíží právě zaměstnavatele. Zaměstnavatelé se pak nacházejí v nezáviděníhodné situaci, neboť musí zajistit bezpečnost všech zaměstnanců bez rozdílu, a to i těch, kteří jsou bez pudu sebezáchovy.

V případě zajištění bezpečnosti práce se jedná o otázku velice komplexní, v rámci které musí být zohledňována nejen hlediska technická, ale také biologická, psychologická apod.¹ Povinnosti zaměstnavatelů míří jak vůči jednotlivým pracovníkům, tak vůči celému pracovišti a podmínkám na něm se nacházejícím.

Ačkoliv právní předpisy nezakotvují obecně použitelnou definici pracoviště, lze pro výklad tohoto pojmu vycházet z § 45 zákona o inspekci práce, dle něhož se jedná o místo určené nebo obvyklé pro výkon činnosti zaměstnavatele. Jelikož na zajišťování činnosti, kterou zaměstnavatel vykonává, se podílí jeho zaměstnanci (či i jiné osoby), pak pracovištěm jsou právě prostory určené k vykonávání pracovních činností a místa, na která mají zaměstnanci v souvislosti s plněním pracovních úkolů nebo činností, které s pracovními úkoly souvisejí, přístup.² Pracoviště tak netvoří pouze prostory určené k samotnému výkonu práce některým ze zaměstnanců, ale i další související prostory jako chodby, schodiště, prostory pro osobní hygienu, převlékání, odkládání osobních věcí, odpočinek a stravování zaměstnanců.³ Za pracoviště jakožto prostor, v němž se zaměstnanec ve své pracovní době pohybuje, zásadně nelze považovat striktně jen nějaké určité konkrétní pracovní místo, kde zaměstnanec zrovna stojí či sedí⁴, když takové pracovní místo neexistuje ve vzduchoprázdnu, nezávisle na svém okolí - jednak je absurdní, aby se zaměstnanec za celou svou pracovní dobu z pracovního místa ani nehnul, jednak se na toto místo musí zaměstnanec dostat (za předpokladu, že se neteleportuje) a jednak by ke své práci používal pouze pracovní prostředek jediný svého typu, trvale umístěný v tom jediném místě a bez jakékoliv

¹ rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 62/2020-47 ze dne 8. 1. 2021

² Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, 4. rozšíření vydání, nakladatelství ANAG, spol. s r.o., Book's print s.r.o., Olomouc, str. 198

³ § 2 zákona č. 309/2006 Sb.

⁴ Např. samotným pracovištěm není ani vysokozdvíhový vozík, který jezdí po hale, a ani místo kde zaměstnanec zrovna něco svaňuje

návaznosti na zbytek pracoviště (např. bez připojení do elektrické sítě, bez přívodní hadice, bez přemísťování zhotoveného výrobku někam jinam apod.).

Pracoviště je nutno vnímat prostorově komplexně a ve všech souvislostech, a to i v odvislosti od různých fyzikálních, chemických či biologických činitelů, a různých procesů pracovního prostředí, kdy i až v kombinaci místního či časové spolupůsobení několika faktorů se může projevit konkrétní riziko. Pojem pracoviště tedy nelze zužovat a uměle izolovat od okolního prostředí, kdy jakýkoliv zužující výklad pojmu pracoviště by mohl způsobit vyprázdnění účelu a smyslu BOZP.⁵

*Mgr. Gabriela Hubaczková
právní úsek
Státní úřad inspekce práce*

---

⁵ rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 62/2020-47 ze dne 8. 1. 2021